

DOLENJSKI LIST

Glasilo Socialistične zveze delovnega ljudstva

Lastnik in izdajatelj: Okrajni odbor SZ DL Novo mesto. — Izdaja vsako sredo. Posamezna številka 10 din. — Letna naročina 480 din, polletna 240 din, letnica 120 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 900 din ozkr. 3 ameriške dolarje. — Tek. račun pri Komunalni banici v Novem mestu, št. 60-KB-16-Z-24

Stev. 36 (390)

Leto VIII

NOVO MESTO, 4. SEPTENBRA 1957

STUDIJSKA KNJIŽNICA
MIRANA JARCA
NOVO MESTO

Urejuje uredniški odbor. — Odgovorni urednik
in uprave: Novo mesto, Cesta komandanata Staneta 30. Pošt. pred. Novo mesto 29
Telefon uredništva in uprave: št. 127. Rokopis ne vredamo. Tiskarsko-začasnico podjetje »Slov. poročevalcev« v Ljubljani. Za tisk odgovarja F. Čevelj

resto

Razpis volitev

Izvršni svet LRS je na seji 23. avgusta sprejel odlok o razpisu volitev v občinske ljudske odbore na območju naše republike. Razpis določa volitev v občinske in okrajne ljudske odbore.

Volitve v občinske zborove bodo v nedeljo 20. oktobra, volitve v protizavajalni skupini industrije bodo v soboto 26. oktobra, volitve v protizavajalni skupini kmetijstva pa v nedeljo 27. oktobra. Volitve okrajnih ljudskih odborov bodo v tork 5. novembra.

Kot smo že pisali, bomo pri letošnjih volitvah volili občinske zborove proizvajalcev. Izvoljeni odborniki občinskih zborov in občinskih zborov proizvajalcev bodo izmed sebe voliti okrajne zborove, odnosno okrajne zborove proizvajalcev.

Obsežnosti političnih dogodkov, ki se nam obetajo v letosnjem letu, bo dal VI. Kongres Ljudske Slovenije 13. septembra v Celju svoj nemajhen delež, saj predstavlja ta kongres že po svojem delovnem načrtu nedvomno važen mejnik v nadaljnjem razvoju mladinskega gibanja, tako v okviru same organizacije LMS, kakor izven nje.

Osnovna težnja kongresa: obravnavati tista probleme, ki so danes v osprudju zanimanja

mladega rodu, načaga mladinski organizaciji zelo obsežno, pa tudi odgovorno nalogo. Ne gre samo za vprašanje, kateri so osnovni problemi, ki danes otežkuje vzgojno rasti mladega človeka. Težko bo tudi najti primerena stališča, ki naj priporavnost k uspešnemu vzponu mladega človeka. Kratko: konstruktivna kritika mora imeti svoj končni cilj v iskanju rešitve teh problemov.

Nekaj namreč drži: družbenia in politična vloga mladine je

rastla vzporedno z rastjo samouprave, ta pa kaže vse večjo težnjo po pomladjanju kadrov, zato daje zaključek, da mlajša generacija začenja zamjenjati starejšo, toliko večjo odgovornost, kako se bo lotila svojih nalog. Temu zaključku se pridružuje še drugi, namreč dejstvo, da ta generacija raste in se razvija ob uspehih in napakah starejše generacije, ki je njen predhodnik. Tako bo kongres združil dvoje žarišč: bodočnost in preteklost mlade generacije na sploh. Delež, ki ga s tem na svoje rame prevzema LMS, pa mora dati predvsem ta rezultat, da bo mladi človek v današnji stopnji družbenega razvoja, kakor tudi v bodočosti, poznal svoje naloge v družbi in jih učinkovito izvrševal. Ce bo sedanja mlada generacija dopustila napake na svoji poti, bodo te napake slejkoprej njej sami v skodo. Tega se mora zavedati vsak: tisti, ki ga vrgajo, in tisti, ki vrgajo!

Mnenja o današnjih mladini so zelo različna. Črnogledi ji pripisujejo vsemogobo napake, od neresnosti do pokvarjenosti, in po tem sodobna čaka mladino zelo trma bodočnost. Res je morec, da je današnja generacija razpeta med svojimi željami in svojimi potrebami, kar predvsem povzroča standard, ki je v svetu precej različen, našim mladim ljudem pa je pogled v teh vprašanjih zelo usmerjen na bližnji zapad.

Težave, ki s tem v zvezi nastajajo, pa vedno različno učinkujejo: vedenja je pripravljena doma ustvariti boljše življenje, nekaj pa jih gre poizkušati srečo čez mejo.

Mlada generacija je tudi bolj demokratično razpoložena in bolj neposredna v medsebojnih odnosih. Tudi dejstvo, da je kritična do družbenih doganj, kaže bolj na prizadetost mladih ljudi za življenje okrog sebe, kot pa na neresnost ali zlonamernost. Seveda pa je treba vsem tem lastnostim dati pravilno smer razvoja, in del te naloge naj bi rešil VI. Kongres LMS. Mladi delavci, kmetički fantje in dekleta, mlada intelektanca, vajenci, uslužbenici, džaki, vsak ima specifične težave in uspehe, pa naj se organizirano ali neorganizirano borja za svoje živiljenjske ideale. Ljudska mladina kot politična organizacija čuti prav zaradi tega svojo dolžnost, da težnje in probleme zadrži in naskrabe primerno pot, ker bo le s posluhom za utriž živiljenja mladih ljudi in na bogatih tradicijah svoje organizacije. Zvezka komunistov in drugih organizacij tudi v bodočosti predstavlja tribuno mladega človeka, za uveljavljanje v družbenem in političnem živiljenju, ki je v končni liniji le del splošnih družbenih teženj.

Tudi mladinska organizacija novomeškega okraja se z vso

preteč naklonjeni.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Spet je jesen in vnovič so se odprla vrata naših šol. Kar karčebelje v panje se bodo vsulli v učilnice naši otroci in mladinci. Eni se bodo vrnili vanje, oziroma v višji razred, drugi bodo tokrat prvič prestopili šolski prag, da si začne nabirati znanja, ki je za živiljenje vsakemu tako izrednega pomena, danes bolj kot kdaj kolik prej. Skrb za izobražbo naše mladine, mora biti naša temeljna skrb. Gotovo želi naše svojino otrokom, da bodo v živiljenju simbolj srečni. Da se bodo v svojem delu in poklicu simbolj uveljavili. Brez dobre, temeljite podlage, ki jo daje šolanje, je to nemogoče. Sodobni čas in sodobno živiljenje terjata, da je človek izobražen, splošno in strokovno, tudi tisti, ki bo stopil v živiljenje samo z ljudsko šolo. Veliko prizadetnosti moramo starši posvetiti otroku za izobražbo. Njaveč bomo storili že s tem, da otroku ne oviramo pri pouku in obisku šole, da ga ne preobkladamo z delom, ampak mu ustimo časa in prostosti za učenje. Kajti to je za našega otroka važnejše, kot za nas tista navidezna »najnja pomoč pri domačih delih. Le v znanju, vsaj v osnovnem, dobro podkovani otrok, bo v živiljenju uspel, staršem nekaj v ponos in veselje. Dobro pretehtajmo to stvar in si jo vzemimo k srcu sedaj, ko se je začelo šolsko leto. Vsem učencem, od prvih do višjih razredov, katerih kolik šol. In vsem učiteljem in profesorjem želimo, da bo novo šolsko leto rodilo obilno zdravega, blahtnega sadu, v veselje in korist staršem, vzgojiteljem in družbi.

Mladinske delovne brigade so odšle

Od 22. junija do 28. avgusta je delalo na cesti Novo mesto - Mačkovec sedem mladinskih delovnih brigad, pet v prvi in dve v drugi izmeni. 28. avgusta so se poslovili zadnji brigadirji in brigadirke. Poslednja je odšla V. ljubljanska mladinska delovna brigada Moše Pijada. Skupno je bilo v vseh brigadah, ki so delala na tem odseku 580 mladincov in mladink.

Kot brigade v prvi izmeni, ki so delale v največji pripeki in načelni teme dosegale izredne delovne uspehe, sta tudi obe brigadi drugi izmeni pokazali pri delu veliko požitvenost, zato tudi uspehi niso izostali. Ce je delo prve izmenje oviral silna vročina, je delo druge izmenje večkrat oviral dež. Vremenski pogoji jim res niso bili preveč naklonjeni.

Navzite temu pa so uspehi dela veliki. Tudi obe brigadi druge izmenne sta odšli iz Novega mesta s častnimi nazivji udarnih brigad, V. MDB Moše Pijada je dobila ta naziv trikrat, VI. Janka Premrla-Vojška pa celo štirikrat. Ta brigada je bila poleg tega enkrat še povabiljena, na delu pa je bila pet tednov.

In učinek dela zadnjih dveh brigad? Točnega pregleda vseh del nimamo. Med drugim sta brigadi v tem času odkopali nad 600 m³ starega cestiča, vtičovalke v cestiče, streljali okoli 500 m³ kamna, razsuli okrog 400 m³ starega materiala, napravili okoli 2.000 metrov robnikov, izkopali odvodne jarke skoraj po vsej dolžini trase ter opravili še veliko drugega dela. VI. ljubljanska MDB Janka Premrla-Vojška je v zadnjih dekadah presegala norme povprečno z 231 odstotki! Pri izkopalovanju ceste so mladinci dosegali tudi do 700 odstotkov norme, mladinke iz VI. brigade pa tudi do 400 odstotkov!

Delo na odseku mladinskih delovnih brigad ni povsem končano, kajti brigadi druge izmenne, zlasti V. brigada Moše Pijada je delala to, kar ni bilo predvideno za nikesar, najmanj pa za mladinske brigade. Odkopavala je vodovodno cev na cesti Herojev, to je popravljala površnost pri zaspipavanju vodovodne cevi, brez tega dela bi brigadi kontakle dela na odseku, ki so ga prevzale, še predčasno, navzite neugodnemu vremenu.

Po več kot dveh mesecih dela so mladi graditelji odšli iz Novega mesta. Upamo, da so s seboj odnesli boljši včas, kot so ga imeli nekaj dni po prihodu.

Velivci — do 10. septembra preverite pri pristojnem matičarju, če ste vpisani in kako ste vpisani v volilni imenik

Za novi zdravstveni dom je že odkupljeno zemljišče — stal

Zgradili bodo zdravstveni dom

Zelja, da bi Metlika dobila nov, sodobni in higieniski ter zdravstvenim potrebam ustrezani zgradbeni dom, se bo drugo leto menda le izpolnila. Prejšnji teden je namreč občinski ljudski odbor razpisal javno licitacijo za oddajo gradbenih del pri zdravstvenem domu v Metliki. Predracačnska vstopa za celotno zgradbo znaša 18.854.250 din, za gradbeno dela do tretje faze, ki bi prišla že letos, po poštem pa bi bilo potrebnih 7.000.000 din.

Licitacija bo dopoldne dne 10. septembra v prostorih občinskega ljubljanskega odbora. Ce bo uspela in bodo gradbeni dela uspešno stekla, je upati, da bo do novega leta stavba v surovem že pod streho.

Po več kot dveh mesecih dela so mladi graditelji odšli iz Novega mesta. Upamo, da so s seboj odnesli boljši včas, kot so ga imeli nekaj dni po prihodu.

Za novi zdravstveni dom je že odkupljeno zemljišče — stal

ozioroma dovažali gradbeni material. Prav gotovo je, da tudi ostale vasi, in mescani sami ne bodo zaostajali s prispevki in delom, tako da bo ta prepotreba na stavbo čimprej izročena svojemu namenu.

— ar

Preveč sudja in zelenjuve

Seveda ne na novomeškem trgu, pač pa v jugovzhodni Srbiji, kjer imajo letos okoli 50.000 ton trdnih presezkih sadja v zelenjave. Samo trdní presezki dobiti v navodnosti Zveznih v republiki predstavnikov, ljubljanske oblasti v soboto 24. avgusta, odprete po bodo do 4. septembra.

LUDSKA MLADINA SLOVENIJE

Delovne brigade — Šekelski štab

Novo mesto

Ob zaključku dela letošnjih MDB v Novem mestu bi se radi zahvalili vsem, ki so s kakršno koli pomočjo in razumevanjem pomagali k našemu delu in živiljenju v brigadah.

Izkoriščamo to priliko in se Vam iz vsega srca zahvaljujemo za razumevanje in pomoč, ki ste nam jo nudili. V dolenski metropoli smo kot mlada generacija — Titova mladina — preživel mnogo lepega in se naučili še več koristnega. Ta kraj je ljudi bomo ohranili v trajnem spominu, saj je sedaj tudi del naših moči. Zeleli pa bili tudi, da se nas tudi Vi kaj spominjate in nam oprositite, če smo v našem mladostnem zaletu napravili kateri pravilnini.

Z brigadirske ZDRAVO!

Novo mesto, 27. avgusta 1957.

Komandant štaba: Gerželj Milan

SPET GRADIJO

Kmetijska zadruga Straža pri Novem mestu je gotovo med vsemi zadrugami v okraju največ gradil. V tri velike stavbe, to je zadržni dom, upravno stavbo in stavbo zraven te stavbe, ima zadruga sodoben trgovski lokal in upravne prostore, v srednjih stavbах v prvem nadstropju pa ima svoje urade občinski ljudski odbor, je zadruga vgradila nad 24 milijonov din. Vrednost teh stavb pa je gotovo še enkrat večja.

Sedaj grad Kmetijska zadruga Straža stavbo za zdravstveno ambulanto. V spodnjih prostorjih

sedaj je sklenilo pogodbe za pitanje volov 7 zadržnikov. Tu je pitanje pravičev se vedno bolj uveljavljava.

Letos je zadruga odkupila tudi okoli 5.000 kg malin. Pri tem odkupu pa večkrat nastajajo nepotrebna negodovanja z zadržnikoma področja za posamezne zadruge. To zadevo pa bi lahko že uredil. Vsaki zadrugi, na območju, kjer rastejo kmetijski področji, so vse kmetijske presezke, da tudi gozdne sadže in zdravilna zelenica.

Zlasti je letos zadruga povečala odkup zdravilne zelenice, Zadržnik v okolišu, ki so v času večje seči lepo bavili s prevozom. Konj je moral dočeti odkupno področje in zahtevati, da to upošteva vsaka zadruga. Odnosi, ki vladajo med posameznimi, ne bi rekli zadrugam, pač pa pooblaščenim nakupovalcem posameznih zadrug zaradi neurejenih ali neupoštevanih odkupnih področij, so vse drugo kot socialistični.

Kmetijska zadruga Straža bo imela poležni občini zdržnikov za začetek septembra. Upravni odbor pripravlja za občini zbor izčrpno poročilo.

Notranje politični tečenični pregled

TRIJE SEJMI

Kot vsako leto, je bilo tudi v letosnjih poletnih mesecih celo vrsta sejmov, razstav in tečeničnih stroškov, ki naj bi prikazali gospodarsko moč posameznih okrajev, republik in zveze. Menda nam ne bo nihče zameril, če bi trdil, da je bilo le-teh celo preveč, saj prirejanje takega sejma ni poceni in marsikaj morajo tako razstav, ali vsaj lep, da platičati potrošniki. To seveda ne velja za tiste prireditve, kjer je v napred vemo, da bodo imale tudi velik trgovski uspeh, in da bo sklenjenih mnogo koristnih področij, da posredujejo naše blago tudi v tujino. Drugače pa je tam in prav v zadnjem času smo lahko gledali več takih lokalnih razstav, kjer razstavljajo blago tudi takrat trgovske podjetje kot so NA-MA, ali celo trgovine z mešanim blagom. Na neki razstavi smo opazili na velikem razstavnem prostoru tako podjetje in izračunalni, da ga je razstavljajo moke, bonboni, cikorijski in drugi proizvodovi, ki jih potrošniki vidijo vsak dan, stalo okoli 400.000 din. Ta trgovina bi morala do konca leta prodati potrošnikom 400.000 kg blaga za dinar drazje. Da bi lahko pokrila izredne stroške, ker toliko količine bržas je ne bo posamezni, da bo moral zato nekatere vrste blaga občutno podražiti. Tako razstavljajo pa je prav gotovo nesmiselno in bi ga bilo treba s predpisi prepovedati, če že ne vsaj omejiti.

Med velesejmi, ki pa so imeli prav gotovo veliki pomen, je bil 25. mednarodni kmetijski velesejem, ki je bil organiziran prvič. Na tej razstavi so jugoslovanski proizvodnici pokazali več kot 5.000 proizvodov, večinoma takih, ki smo jih začeli izdelovati še po vojni. Zelo povhvalno se je prireditve izrazil tudi predsednik republike Josip Broz-Tito, ki si je

Obračun in perspektive brez obljub

Priprave za volitve ljudskih odborov so v polnem teknu. Po budo za razpravo pred volitvami so dale organizacije Socialistične zveze, ki bodo tudi predlagale kandidate za bodoče ljudske odbore. V Novem mestu je bila prednjih teden razprtjena seja predsedstva okrajnega odbora SZDL, katere so se udeležili tudi predstavniki ostalih organizacij in društav. Na seji so sprejeli smernice za delovnih organizacij in društav glede priprav in izvedbe volitve ljudskih odborov. Sejo je vedel predsednik SZDL za naš okraj, tovarš Jozef Borštar.

Na seji so poudarili, naj bodo priprave za volitve ljudskih odborov natančen obračun doseganja dela in razprava o programu bodočega dela. Kritično je treba precenti doseganje celo ljudskih odborov, organov družbenega upravljanja, pomeniti se o naši notranji in zunanjki politiki, o raznih načinih organov družbenega upravljanja, o delu sredov, in podobno. Potrebno je pregledati doseganje uspeha pri gradnji komunalnih objektov, se pogovoriti o izvajjanju socialne in zdravstvene politike, o prosveti, o naši politiki v kmetijstvu, pa tudi o naših skupnih naprilih za naš predek.

Napak bi bilo, če ne bi pri ocenjevanju doseganjih uspehov, ki so vidni prav povsed v vseki občini, kritično ne obdelati tudi razne negativne pojavke, ki se im se še pojavljajo v

Dve smrtni nesreči v enem dnevu

V petek, 30. avgusta, se je peljal s kolesom iz Ljubljane posestnik in oče 3 otrok Vesel Jože iz Vel. Škrjanč. Sej je tja po vino za zidarno in ga peljal v pletenki domov. Ko je peljal ob progi, se je srečal s tamotnim cestarjem, ki ga je opozoril, da prihaja iz Belo krajine motorni vlak. Nato je zapeljal po ovinku proti prehodu čez progo v Kršču pri Birniči v hotel pred vlakom preko. Ta hit pa je prigpelj motoric in ga sredi proge podrl. Vlekel ga je še kakih 24 metrov naprej, mu odrezal desno nogo pod koleno, levo pa zlomil in zmečkal, lobastjo pa prebil.

Vlek je takoj začel zavirati; ustavljal se je in celo zapeljal nazaj na kraj nesreče, vendar je bil Vesel že mrtov. Postajni na-

poslovovanju naših družbenih organov, slabe odnose do ljudi in do ljudskega imetja ter podobno. Ta sredstva so bila porabljena: za prosveto in kuluro 861 milijonov, za socialno skrbstvo 188 milijonov, za združeno zaščito 305 milijonov, za državno upravo in sodstvo 1 milijard 66 milijonov, za komunalno dejavnost 115 milijonov in za razne dotacije, javstva in obvezke 481 milijonov. To pomeni, da smo potrošili za gornje namene leta 1954 7.699 din na prebivalca, letos pa 9.690 din na prebivalca. V teh letih so se izplačali izdatki samo za državno upravo in sodstvo za tri odstotke, za vse druge pa so se dvignili, izdatki za komunalno dejavnost celo za 300 odstotkov.

Razen rednih proračunskega sredstev smo v tem času porabili za investicije 2 milijardi 102 milijonov din, od tega milijardo 444 milijonov za gospodarske in 657 milijonov za negospodarske investicije. Sredstva za gospodarske investicije smo dobili iz splošnega investicijskega skladu 267 milij., iz republike invest. skladu 115 milij., iz skladu za pomoč Primorski, Kotovski in Dolenjski 479 milijonov, iz lokalnih skladov 393 milijonov in iz ostalih virov 188 milijonov. Sredstva za negospodarske investicije v višini 657 milijonov smo dobili iz lokalnih proračunov 234 milijonov, od republike 389 milijonov in iz posojil 33 milijonov. Nad polovico teh sredstev smo porabili za komunalna dela. Pri tem niso upoštevana sredstva, ki so jih za negospodarske investicije porabili občinski ljudski odbori in kmetijske zadruge. Iz raznih skladov smo v tem času porabili še nad 700 milijonov din, od tega samo za gradnjo stanovanj okoli 400 milijonov. Skupno smo v tem času porabili 5 milijard 823 milijonov din.

Koliko smo plačali davkov

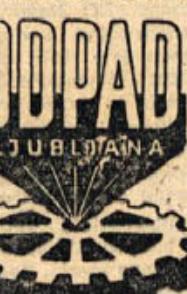
Koliko pa smo v tem času plačali davkov? O visokih davkih je največ razprav in največ kritike. Celotna davčna obremembava prebivalstva v teh letih je znašala milijard 385 milijonov din. To je toliko, kolikor smo v tem času izdali za prosveto, socialno skrbstvo in zdravstvo, ne začito, in nič več. Povprečno znesi to v teh štirih letih 14.800 din na prebivalca, ali letno 3.850 din na prebivalca.

S temi številkami mora biti seznanjen vsak volivec, hkrati pa nam služijo tudi kot podlaga za sestavo gospodarskih načrtov za bodoče. V gornjih številkah pa ni zajeta dejavnost kmeteckega zadržništva, ki je zlasti v teh letih doseglo zavidnejše uspehe, o čemer poročamo v drugem članku.

Na razširjeni seji Predsedstva okrajnega odbora SZDL so poleg gornjih števil razpravljali še o drugih problemih v okraju. V teh dneh bodo imeli razširjeni seji tudi občinski odbori SZDL, na katere bodo prav tako povabili predstavnike vseh ostalih organizacij in društav. Skupno se bodo pogovorili o vseh teh problemih, o dobrih in negativnih stvareh ter predvideli kanclate za posamezne volilne enote. Končno bodo o tem še razpravljali in sklepali zbirke volivcev, ki bodo tudi sprejemali kandidatne liste.

Pri nas je, kot v mnogih naših prednjih državah, cerkev ločena od države. Vsak ima na prostu, ali se hote udeležiti verskih obredov ali ne. To je stvar posameznika. Isto velja tudi za vrednoti, ki bodo tudi sprejemali kandidatne liste.

Brezvestnega soferja so organi LM že čez pol ure dobili, vendar pa taj: vsako krivo, ker da ni videl niti avtobusa niti pescev.

Sistematično zajemanje in izkorisčanje odpadkov je tudi ena izmed značilnosti napredne gospodarske države. Veliko naporov je bilo treba vložiti, da smo v tej gospodarski dejavnosti dosegli uspehe, s katerimi ne zaostajamo za ostalimi evropskimi državami. Pri tem delu smo načelnil na veliko razumevanje našega prebivalstva in se pripravljamo na nadaljnjo napredovanje.

ODPAD — Ljubljana,
telefon: 30-578, 32-684,
direktor: 32-732,

PENZIONIST ŠIMEN

Ko sem bil še mlad rudar in samo ga takole ob »colej« mameni ruknili, je rad priselil star, onemogoč rudarski upokojenc Šimen. Pri tej mizji ga je dobil glazek, pri drugi dvi, pa se je moškar udobroveljil in nam rad kaj povedal: »I avrog življenja. Nekod sva se pa dobla sama, dal sem za literček, takrat mi je razkril vso tragedijo svojega življenja.«

Bil je nezakonski sin dekle Urše. Urša ga je primorila na bojki poti na Zalostni gori. Ker je bila dekla pridna, so ji dovolili, da je ostala pri hiši. Teden po porodu je poščala, potem pa je morela na delo. Šimena je naložila v kosaro, odnesla s seboj na njivo, ga po potrebi podežila in za sila odčela. Ko je pričel racati, mu je iz starega krila sesila suknico. Tako je preživel delinska leta.

Šimena je bil drugih misli, vzel ga je noč. Večkrat je slišal kako dobro zaslužuje rudarji v Trbovljah, potegnil jo je tja. »Trdo smo delali, po dvajset ur na dan, pa boljše je že bilo kot pri kmelu. Cez eno leto sem imel že štofost gvat, zelen lajbej in krvidlu na klobuku, mi je pravil. Tako je Šimena rudar v Trbovljah, v Leobnu in na Madžarskem dolgal leta. Materi Urši je posla včasih kak goldinar drugo je

časa ovac na vaški gmajni. Simer je trdil, da so bila to najlepša leta njegovega življenja.«

Ko pa mu je gospodar kupil prvo cajasto obliko in televizor (prej ga je za sijo oblačila mati Urša), je moral prijeti za vsako delo. Na snem pozabiti, da je bil dostikrat tepen, ker nujno očesa in gnada Marija niso hoteli v možgane.

Ko je doživel sedemnajst poleti, se mu je delo, da bi mu gospodar le moral dati kakšne krajcarje za trdo delo. Ko je gospodarju to omenil, ga je nadrl: »Kaj, toliko let sem te žotal, najprvo tisto odsluži, potem se bovo menjilo o lonu.«

Šimena pa je bil drugih misli, vzel ga je noč. Večkrat je slišal kako dobro zaslužuje rudarji v Trbovljah, potegnil jo je tja. »Trdo smo delali, po dvajset ur na dan, pa boljše je že bilo kot pri kmetu. Cez eno leto sem imel že štofost gvat, zelen lajbej in krvidlu na klobuku, mi je pravil. Tako je Šimena rudar v Trbovljah, v Leobnu in na Madžarskem dolgal leta. Materi Urši je posla včasih kak goldinar drugo je

časa ovac na vaški gmajni. Simer je trdil, da so bila to najlepša leta njegovega življenja.«

Ko pa mu je gospodar kupil prvo cajasto obliko in televizor (prej ga je za sijo oblačila mati Urša), je moral prijeti za vsako delo. Na snem pozabiti, da je bil dostikrat tepen, ker nujno očesa in gnada Marija niso hoteli v možgane.

Ko je doživel sedemnajst poleti, se mu je delo, da bi mu gospodar le moral dati kakšne krajcarje za trdo delo. Ko je gospodarju to omenil, ga je nadrl: »Kaj, toliko let sem te žotal, najprvo tisto odsluži, potem se bovo menjilo o lonu.«

Šimena pa je bil drugih misli, vzel ga je noč. Večkrat je slišal kako dobro zaslužuje rudarji v Trbovljah, potegnil jo je tja. »Trdo smo delali, po dvajset ur na dan, pa boljše je že bilo kot pri kmetu. Cez eno leto sem imel že štofost gvat, zelen lajbej in krvidlu na klobuku, mi je pravil. Tako je Šimena rudar v Trbovljah, v Leobnu in na Madžarskem dolgal leta. Materi Urši je posla včasih kak goldinar drugo je

Pronačunska potrošnja okraja in občin znaša za ta 4 leta (1954-1957) 3 milijarde 254 milijonov. Ta sredstva so bila porabljena: za prosveto in kuluro 861 milijonov, za socialno skrbstvo 188 milijonov, za združeno zaščito 305 milijonov, za državno upravo in sodstvo 1 milijard 66 milijonov, za komunalno dejavnost 115 milijonov in za razne dotacije, javstva in obvezke 481 milijonov. To pomeni, da smo potrošili za gornje namene leta 1954 7.699 din na prebivalca, letos pa 9.690 din na prebivalca. V teh letih so se izplačali izdatki samo za državno upravo in sodstvo za tri odstotke, za vse druge pa so se dvignili, izdatki za komunalno dejavnost celo za 300 odstotkov.

Razen rednih proračunskega sredstev smo v tem času porabili za investicije 2 milijardi 102 milijonov din, od tega milijardo 444 milijonov za gospodarske in 657 milijonov za negospodarske investicije. Sredstva za gospodarske investicije smo dobili iz splošnega investicijskega skladu 267 milij., iz republike invest. skladu 115 milij., iz skladu za pomoč Primorski, Kotovski in Dolenjski 479 milijonov, iz lokalnih skladov 393 milijonov in iz ostalih virov 188 milijonov. Sredstva za negospodarske investicije v višini 657 milijonov smo dobili iz lokalnih proračunov 234 milijonov, od republike 389 milijonov in iz posojil 33 milijonov. Nad polovico teh sredstev smo porabili za komunalna dela. Pri tem niso upoštevana sredstva, ki so jih za negospodarske investicije porabili občinski ljudski odbori in kmetijske zadruge. Iz raznih skladov smo v tem času porabili še nad 700 milijonov din, od tega samo za gradnjo stanovanj okoli 400 milijonov. Skupno smo v tem času porabili 5 milijard 823 milijonov din.

Predsednik Eisenhower je vse kriplje pripravljali spraviti skozi senat zakon o državljanskih pravicah, a jih je »predsednik izkren vneto zavzemal v tem času.«

Predsednik Eisenhower je vse kriplje pripravljali spraviti skozi senat zakon o državljanskih pravicah, a jih je »predsednik izkren vneto zavzemal v tem času.«

Predsednik Eisenhower je vse kriplje pripravljali spraviti skozi senat zakon o državljanskih pravicah, a jih je »predsednik izkren vneto zavzemal v tem času.«

Predsednik Eisenhower je vse kriplje pripravljali spraviti skozi senat zakon o državljanskih pravicah, a jih je »predsednik izkren vneto zavzemal v tem času.«

Predsednik Eisenhower je vse kriplje pripravljali spraviti skozi senat zakon o državljanskih pravicah, a jih je »predsednik izkren vneto zavzemal v tem času.«

Predsednik Eisenhower je vse kriplje pripravljali spraviti skozi senat zakon o državljanskih pravicah, a jih je »predsednik izkren vneto zavzemal v tem času.«

Predsednik Eisenhower je vse kriplje pripravljali spraviti skozi senat zakon o državljanskih pravicah, a jih je »predsednik izkren vneto zavzemal v tem času.«

Predsednik Eisenhower je vse kriplje pripravljali spraviti skozi senat zakon o državljanskih pravicah, a jih je »predsednik izkren vneto zavzemal v tem času.«

Predsednik Eisenhower je vse kriplje pripravljali spraviti skozi senat zakon o državljanskih pravicah, a jih je »predsednik izkren vneto zavzemal v tem času.«

Predsednik Eisenhower je vse kriplje pripravljali spraviti skozi senat zakon o državljanskih pravicah, a jih je »predsednik izkren vneto zavzemal v tem času.«

Predsednik Eisenhower je vse kriplje pripravljali spraviti skozi senat zakon o državljanskih pravicah, a jih je »predsednik izkren vneto zavzemal v tem času.«

Predsednik Eisenhower je vse kriplje pripravljali spraviti skozi senat zakon o državljanskih pravicah, a jih je »predsednik izkren vneto zavzemal v tem času.«

Predsednik Eisenhower je vse kriplje pripravljali spraviti skozi senat zakon o državljanskih pravicah, a jih je »predsednik izkren vneto zavzemal v tem času.«

Predsednik Eisenhower je vse kriplje pripravljali spraviti skozi senat zakon o državljanskih pravicah, a jih je »predsednik izkren vneto zavzemal v tem času.«

Predsednik Eisenhower je vse kriplje pripravljali spraviti skozi senat zakon o državljanskih pravicah, a jih je »predsednik izkren vneto zavzemal v tem času.«

Predsednik Eisenhower je vse kriplje pripravljali spraviti skozi senat zakon o državljanskih pravicah, a jih je »predsednik izkren vneto zavzemal v tem času.«

Predsednik Eisenhower je vse kriplje pripravljali spraviti skozi senat zakon o državljanskih pravicah, a jih je »predsednik izkren vneto zavzemal v tem času.«

Predsednik Eisenhower je vse kriplje pripravljali spraviti skozi senat zakon o državljanskih pravicah, a jih je »predsednik izkren vneto zavzemal v tem času.«

Predsednik Eisenhower je vse kriplje pripravljali spraviti skozi senat zakon o državljanskih pravicah, a jih je »predsednik izkren vneto zavzemal v tem času.«

Predsednik Eisenhower je vse kriplje pripravljali spraviti skozi senat zakon o državljanskih pravicah, a jih je »predsednik izkren vneto zavzemal v tem času.«

Predsednik Eisenhower je vse kriplje pripravljali spraviti skozi senat zakon o državljanskih pravicah, a jih je »predsednik izkren vneto zavzemal v tem času.«

Predsednik Eisenhower je vse kriplje pripravljali spraviti skozi senat zakon o državljanskih pravicah, a jih je »predsednik izkren vneto zavzemal v tem času.«

Predsednik Eisenhower je vse kriplje pripravljali spraviti skozi senat zakon o državljanskih pravicah, a jih je »predsednik izkren vneto zavzemal v tem času.«

Predsednik Eisenhower je vse kriplje pripravljali spraviti skozi senat zakon o državljanskih pravicah, a jih je »predsednik iz

Deset let Okrajne zadružne zveze Novo mesto

in razvoj zadružništva na Dolenjskem

Sporambi in poleti 1947 je bilo po Iniciativnem združenem odboru Slovenije v tedanjem novomeškem okraju ustanovljenih 8 Nabavno-predajnih zadrag — Napro — in sicer: Novo mesto, Straža, Sentjernej, Del Toplice, Smarjetna, Žužemberk, Mirna peč in Skocjan z 21 poslovilnicami, 2 obrtnimi odseki in 5.274 članimi.

Vzporedno z ustanavljanjem Napro se je osnovalo tudi 9 živinorejskih zadrag, 11 obnovitvenih zadrag, 2 strojnih zadrag in ribarska zadruga.

Na ustanovnih zborih Napro se je pokazala potreba po ustanovitvi okrajnega zadružnega centra, to je organizacije, katere cilji in naloge bi vplivali na razvoj zadrag v fuzijsiranju pogojev za enotno delovanje raznih oblik zadružnega gospodarstva po načelih socialističnega poslovanja.

Ustanovni občni zbor tedanje Okrajne poslovne zveze je bil 12. avgusta 1947 s 66 delegati iz območja Napro — ustanovitelj. Iz sprejetih pravil, po katerih je razvidno, da je bila že v začetku podana osnova skrb in nalog: usposabljanje članice — zadrage v enotnem poslovanju za nakup kmetijskih pridelkov, oskrbovali kmetijsko prebivalstvo z industrijskim blagom, poskrbeli za nakup, si prisadevati

za vzgojo in pravilno razmestitev zadružnih kadrov ter jih strokovno dvigati s prirejanjem tečajev, predavanji in delovnih konferenc in obenem skrbeti za splošno vzgojo zadružnikov. V prvi dobri svojega obstoja je torek OPZ v glavnem izvajala plansko-komerčne in organizacijsko-inštruktorske naloge z ustrezanimi referati, posebej pa je imela oddelek za nakup in posredovanje.

Velik korak v zadružništvo

V letu 1948 je OPZ usmerila svoje delo v decentralizacijo Napro in njihovo preimenovanje v kmetijske zadrage, sprito novo pogodbarka vloga in značaja naših zadrag; to je bil prehod iz ozke, dosedajo trgovske dejavnosti v pravo smer in naloge kmetijskega zadružništva — v pospeševanje kmetijske proizvodnje.

Tako je iz prvotnih 8 Napro nastalo do spomladi 1948 leta 30 samostojnih KZ z 41 poslovilnicami, 10 obrtnimi odseki in 6.112 članimi.

Tudi OPZ se je preimenovala

v Okrajno zvezo kmetijskih zadrag (OZKZ) in začela delovati po novih načelih v povezovanju vseh zadrag kmetijskega značaja, pospeševanje vseh panog kmetijstva in gozdarstva, začela je uvajati napredne kmetijske metode in mehanizacijo. V tem času so začele zadrage ustanavljati razne pospeševalne odseke, predvsem živinorejske, ker so živinorejske zadrage kot samostojne enote ukinile in priposejale zadružnim pospeševalnim odsekom. Za takrat so začeli nastajati tudi prve hraminodoktinske odseki pri KZ.

Viktor ZUPANČIČ, predsednik OZZ Novo mesto

Zadružna misel raste v širino in globino

Nadaljnja decentralizacija KZ je sledila v letu 1949, ko smo na našem območju imeli 43 samostojnih KZ z 48 poslovilnicami, 6 obrtnimi odseki, 31 pospeševalne odseki, 10 strojnih odseki in 8.139 članov. To je bil velik razmah v razširitvi zadrag in je tedaj kmetijsko zadružništvo začelo skoraj sicerno našava. Odkup kmetijskih pridelkov, klavne živine, vseh vrst gozdnih sadec in zdravilnih zelišč je potekal izključno preko KZ. Z osnovanjem pospeševalnih odsekov pa se je večal interes zadružnikov za višji hektarski dobi.

V sklopu OZKZ je bilo osnovano Trgovsko in lesno od kupno podjetje, ki je zadrugam posredovalo oddajo in vnovčevanje kmetijskih pridelkov in lesa ter nabavo potrošnega materiala, gnojila, semen, kmetijskih strojev in orodja.

V tem obdobju se v našem okraju pojavijo tudi kmetijsko-obdelovane zadrage, kot prva KZD Orehovica, in 14 zadružnih ekonomij v okviru KZ. Ta čas predstavlja že trdnejše temelje socializacije naše vasi.

Sprito tega je tudi OZKZ morala vzpostaviti nove oddelke z ločenimi referati iz produkcije, obrti, odkupa in trgovine, osnovala je tudi disciplinski sodišče. Za vzgojo zadružnih uslužbencev je prirejala 3–6-mesečne in tudi krajše poslovodiske in knjigovodske tečaje, na novo pa je uvedla krajše tečaje iz kmetijskih panog zlasti iz živinoreje, mlekarstva, semenogostva in sadjarstva za člane kmetijskih

zadrug — prrožvalce.

V letu 1950 se je kmetijski sektor od OZKZ odcepil in prsel v celoti na OLO k skladu z mehanizacijo in investicijsko graditev zadružnega kmetijstva, ki je povezoval do takrat že našte KZD.

V tem času smo imeli 41 KZ z 13 obrtnimi odseki in 7.792 članov; dve KZ nezmožni samostojno upravljanja, je bilo treba ukiniti. Oddelki OZKZ so, razen kmetijskega, še v polni zasedbi delovali, pridružili se jim je se podjetje za Zadružne gradnje z likvidacijo bivših Obnovitvenih zadrag, Trgovsko podjetje pa je osnovalo posebno poslovilnico za preskrbo članov KZ in ZE.

V letu 1951 se je pri OZKZ ponovno osnovala kmetijska inštruktaža, ki je s svojim strokovnim kadrom utrjevala pospeševalne odseke pri KZ, od katerih so živinorejski, semenogostski in sadarski še kar lepo delovali.

Zaradi prešibkih gospodarskih pogojev se je deloma ukinilo deloma fuzioniralo 15 KZ, tako, da je bilo stanje samostojnih KZ 26, z 29 poslovilnicami in 6.426 članimi.

Sprito tega je OZKZ morala vzpostaviti nove oddelke z ločenimi referati iz produkcije,

obrki, odkupa in trgovine, osnovala je tudi disciplinski sodišče.

Za vzgojo zadružnih uslužbencev je prirejala 3–6-mesečne in tudi krajše poslovodiske in knjigovodske tečaje, na novo pa je uvedla krajše tečaje iz kmetijskih panog zlasti iz živinoreje, mlekarstva, semenogostva in

sadjarstva za člane kmetijskih

Pomembne dopolnitve pravil

Očni zbor OZKZ spomladi leta 1952 je bil v času teritorialne reorganizacije OLO in preimenovanja OZKZ v OZK — to je Okrajno zadružno zvezo s spojiljivo bivše OZKZ Trebnje in Skladov za mehanizacijo in investicijsko graditev zadružnega kmetijstva OLO Novo mesto in Trebnje k OZK Novo mesto. S to reorganizacijo je tedaj OZK zajemala 40 KZ z 8.049 članimi in 14 KZD. Na tem zboru je bila izglasovana ukinitev Trgovskih podjetij, Zadružnih agencij in uprav za zadružne gradnje v sklopu bivših OZKZ Novo mesto

in Trebnje.

Gleda na povečano odgovornost in naloge OZK z priključenimi KZ bivšega trebarskega okraja, so se pravila OZK temeljito dopolnila, predvsem s sledečimi nalogami: pomagati članicam v organizacijski krepitvi in pri pospeševanju kmetijske proizvodnje zlasti na zadružnih ekonomijah, utrjevati vse obreke zadružnega gospodarstva, nadzorovati in revidirati celotno poslovanje članic in zadružnih podjetij ter ustanavljati podjetja za pospeševanje kmetijstva in gozdarstva. S tem v

sto in Trebnje.

Gleda na povečano odgovornost in naloge OZK z priključenimi KZ bivšega trebarskega okraja, so se pravila OZK temeljito dopolnila, predvsem s sledečimi nalogami: pomagati članicam v organizacijski krepitvi in pri pospeševanju kmetijske proizvodnje zlasti na zadružnih ekonomijah, utrjevati vse obreke zadružnega gospodarstva, nadzorovati in revidirati celotno poslovanje članic in zadružnih podjetij ter ustanavljati podjetja za pospeševanje kmetijstva in gozdarstva. S tem v

sto in Trebnje.

Gleda na povečano odgovornost in naloge OZK z priključenimi KZ bivšega trebarskega okraja, so se pravila OZK temeljito dopolnila, predvsem s sledečimi nalogami: pomagati članicam v organizacijski krepitvi in pri pospeševanju kmetijske proizvodnje zlasti na zadružnih ekonomijah, utrjevati vse obreke zadružnega gospodarstva, nadzorovati in revidirati celotno poslovanje članic in zadružnih podjetij ter ustanavljati podjetja za pospeševanje kmetijstva in gozdarstva. S tem v

sto in Trebnje.

Gleda na povečano odgovornost in naloge OZK z priključenimi KZ bivšega trebarskega okraja, so se pravila OZK temeljito dopolnila, predvsem s sledečimi nalogami: pomagati članicam v organizacijski krepitvi in pri pospeševanju kmetijske proizvodnje zlasti na zadružnih ekonomijah, utrjevati vse obreke zadružnega gospodarstva, nadzorovati in revidirati celotno poslovanje članic in zadružnih podjetij ter ustanavljati podjetja za pospeševanje kmetijstva in gozdarstva. S tem v

sto in Trebnje.

Gleda na povečano odgovornost in naloge OZK z priključenimi KZ bivšega trebarskega okraja, so se pravila OZK temeljito dopolnila, predvsem s sledečimi nalogami: pomagati članicam v organizacijski krepitvi in pri pospeševanju kmetijske proizvodnje zlasti na zadružnih ekonomijah, utrjevati vse obreke zadružnega gospodarstva, nadzorovati in revidirati celotno poslovanje članic in zadružnih podjetij ter ustanavljati podjetja za pospeševanje kmetijstva in gozdarstva. S tem v

sto in Trebnje.

Gleda na povečano odgovornost in naloge OZK z priključenimi KZ bivšega trebarskega okraja, so se pravila OZK temeljito dopolnila, predvsem s sledečimi nalogami: pomagati članicam v organizacijski krepitvi in pri pospeševanju kmetijske proizvodnje zlasti na zadružnih ekonomijah, utrjevati vse obreke zadružnega gospodarstva, nadzorovati in revidirati celotno poslovanje članic in zadružnih podjetij ter ustanavljati podjetja za pospeševanje kmetijstva in gozdarstva. S tem v

sto in Trebnje.

Gleda na povečano odgovornost in naloge OZK z priključenimi KZ bivšega trebarskega okraja, so se pravila OZK temeljito dopolnila, predvsem s sledečimi nalogami: pomagati članicam v organizacijski krepitvi in pri pospeševanju kmetijske proizvodnje zlasti na zadružnih ekonomijah, utrjevati vse obreke zadružnega gospodarstva, nadzorovati in revidirati celotno poslovanje članic in zadružnih podjetij ter ustanavljati podjetja za pospeševanje kmetijstva in gozdarstva. S tem v

sto in Trebnje.

Gleda na povečano odgovornost in naloge OZK z priključenimi KZ bivšega trebarskega okraja, so se pravila OZK temeljito dopolnila, predvsem s sledečimi nalogami: pomagati članicam v organizacijski krepitvi in pri pospeševanju kmetijske proizvodnje zlasti na zadružnih ekonomijah, utrjevati vse obreke zadružnega gospodarstva, nadzorovati in revidirati celotno poslovanje članic in zadružnih podjetij ter ustanavljati podjetja za pospeševanje kmetijstva in gozdarstva. S tem v

sto in Trebnje.

Gleda na povečano odgovornost in naloge OZK z priključenimi KZ bivšega trebarskega okraja, so se pravila OZK temeljito dopolnila, predvsem s sledečimi nalogami: pomagati članicam v organizacijski krepitvi in pri pospeševanju kmetijske proizvodnje zlasti na zadružnih ekonomijah, utrjevati vse obreke zadružnega gospodarstva, nadzorovati in revidirati celotno poslovanje članic in zadružnih podjetij ter ustanavljati podjetja za pospeševanje kmetijstva in gozdarstva. S tem v

sto in Trebnje.

Gleda na povečano odgovornost in naloge OZK z priključenimi KZ bivšega trebarskega okraja, so se pravila OZK temeljito dopolnila, predvsem s sledečimi nalogami: pomagati članicam v organizacijski krepitvi in pri pospeševanju kmetijske proizvodnje zlasti na zadružnih ekonomijah, utrjevati vse obreke zadružnega gospodarstva, nadzorovati in revidirati celotno poslovanje članic in zadružnih podjetij ter ustanavljati podjetja za pospeševanje kmetijstva in gozdarstva. S tem v

sto in Trebnje.

Gleda na povečano odgovornost in naloge OZK z priključenimi KZ bivšega trebarskega okraja, so se pravila OZK temeljito dopolnila, predvsem s sledečimi nalogami: pomagati članicam v organizacijski krepitvi in pri pospeševanju kmetijske proizvodnje zlasti na zadružnih ekonomijah, utrjevati vse obreke zadružnega gospodarstva, nadzorovati in revidirati celotno poslovanje članic in zadružnih podjetij ter ustanavljati podjetja za pospeševanje kmetijstva in gozdarstva. S tem v

sto in Trebnje.

Gleda na povečano odgovornost in naloge OZK z priključenimi KZ bivšega trebarskega okraja, so se pravila OZK temeljito dopolnila, predvsem s sledečimi nalogami: pomagati članicam v organizacijski krepitvi in pri pospeševanju kmetijske proizvodnje zlasti na zadružnih ekonomijah, utrjevati vse obreke zadružnega gospodarstva, nadzorovati in revidirati celotno poslovanje članic in zadružnih podjetij ter ustanavljati podjetja za pospeševanje kmetijstva in gozdarstva. S tem v

sto in Trebnje.

Gleda na povečano odgovornost in naloge OZK z priključenimi KZ bivšega trebarskega okraja, so se pravila OZK temeljito dopolnila, predvsem s sledečimi nalogami: pomagati članicam v organizacijski krepitvi in pri pospeševanju kmetijske proizvodnje zlasti na zadružnih ekonomijah, utrjevati vse obreke zadružnega gospodarstva, nadzorovati in revidirati celotno poslovanje članic in zadružnih podjetij ter ustanavljati podjetja za pospeševanje kmetijstva in gozdarstva. S tem v

sto in Trebnje.

Gleda na povečano odgovornost in naloge OZK z priključenimi KZ bivšega trebarskega okraja, so se pravila OZK temeljito dopolnila, predvsem s sledečimi nalogami: pomagati članicam v organizacijski krepitvi in pri pospeševanju kmetijske proizvodnje zlasti na zadružnih ekonomijah, utrjevati vse obreke zadružnega gospodarstva, nadzorovati in revidirati celotno poslovanje članic in zadružnih podjetij ter ustanavljati podjetja za pospeševanje kmetijstva in gozdarstva. S tem v

sto in Trebnje.

Gleda na povečano odgovornost in naloge OZK z priključenimi KZ bivšega trebarskega okraja, so se pravila OZK temeljito dopolnila, predvsem s sledečimi nalogami: pomagati članicam v organizacijski krepitvi in pri pospeševanju kmetijske proizvodnje zlasti na zadružnih ekonomijah, utrjevati vse obreke zadružnega gospodarstva, nadzorovati in revidirati celotno poslovanje članic in zadružnih podjetij ter ustanavljati podjetja za pospeševanje kmetijstva in gozdarstva. S tem v

sto in Trebnje.

Gleda na povečano odgovornost in naloge OZK z priključenimi KZ bivšega trebarskega okraja, so se pravila OZK temeljito dopolnila, predvsem s sledečimi nalogami: pomagati članicam v organizacijski krepitvi in pri pospeševanju kmetijske proizvodnje zlasti na zadružnih ekonomijah, utrjevati vse obreke zadružnega gospodarstva, nadzorovati in revidirati celotno poslovanje članic in zadružnih podjetij ter ustanavljati podjetja za pospeševanje kmetijstva in gozdarstva. S tem v

Treba bo določiti čas trgatve

Po čl. 6 novega Zakona o vini (Uradni list FLRJ št. 31/57), trgovci grozdja za predelavo v vino ni dovoljena pred danem, ki ga za to določi svet občinskega ljudskega odbora, pristojen za kmetijstvo. Clen 58 istega zakona pa pravi: »Z denarno kaznijo do 20.000 din se kaznuje, kdor trga grozdje za predelavo v vino pred danem, ki ga določi pristojni organ.

Ko bodo sedaj pristojni sveti za kmetijstvo občinskih ljudskih odborov odločali na svojih sejah o času trgatve, je prav, da člane

svetov opozorimo na čas, kdaj posamezne sorte vinske trte v normalnih letih fiziološko dozorijo.

VAZNE SO ZRELOSTNE DOBE v katerih posamezne sorte vinske trte dozorijo. O tem smo pisali že lanj v našem listu. Ker so pa ljudje na to povečini že pozabili, imamo za potrebo, da najavljene so zorenju grozdja ponovimo, in to le za sorte, ki so razširjene v naših vinogradih. V katerem času zorijo posamezne sorte, je razvidno iz sledeče tabele:

Naziv sorte	doba dozorevanja	čas trgatve	opomba o kvaliteti
A. Bela sorte:			
žlahtinja (bela, rdeča)	I. od 5. do 20. IX.	za zobanje odlična, za vino slaba	
radgonska ranina	I. od 5. do 20. IX.	za zobanje in za vino prav dobra do odlična	
rizvane	II. od 20. do 30. IX.	za vino prav dobra do odlična	
zeleni silvanec	II. od 20. do 30. IX.	za vino prav dobra do odlična	
beli burgundec	II. od 20. do 30. IX.	za vino odlična	
muškat silvanec	III. od 20. do 30. IX.	za vino odlična	
laški in renški rizling	III. od 1. do 10. X.	za vino odlična	
traminer	III. od 20. do 30. IX.	za vino odlična	
veitliniec	III. od 1. do 10. X.	splošno nekvalitetna	
krajevina	III. od 1. do 10. X.	splošno nekvalitetna	
lipna	III. od 1. do 10. X.	splošno nekvalitetna	
belina	III. od 1. do 10. X.	splošno nekvalitetna	
vrbavec	III. od 1. do 10. X.	splošno nekvalitetna	
plavec	IV. od 10. do 20. X.	splošno nekvalitetna	
zelenika	IV. od 10. do 20. X.	splošno nekvalitetna	
B. Orne sorte:			
modra portugalka	I. od 5. do 20. IX.	za zobanje in za vino prav dobra	
šentlovernka	I. od 5. do 20. IX.	za zobanje in za vino prav dobra	
modri burgundec	II. od 20. do 30. IX.	za vino odlična	
modra frankinja	II. od 20. do 30. IX.	za vino odlična	
žametna črnina	IV. od 10. do 20. X.	splošno nekvalitetna	
C. Samorodnice:			
šmarica	II. od 20. do 30. IX.	prepovedana prodaja — nekvalitetna	
otela	III. od 1. do 10. X.	prepovedana prodaja — nekvalitetna	
izabela	IV. od 10. do 20. X.	prepovedana prodaja — nekvalitetna	

Doberšek Tit

Djetična kuhinja

Po izjavah naših zdravstvenih delavcev je zadnja leta opaziti občuten porast črevnih bolezni. Zato bo knjižice »Diete pri črevnih bolezni«, ki opisuje simptome, polezni, dale zdravstvena navodila, brezni pa na vsejo do 10 jedilnikov za skrb pri črevnih bolezni kataš in zdravju, ne vedno pomemben prispomoček.

Mimo vsega omenjenega boste na knjižici še razlagajo nekaj kulinarskih receptov in spomini na madaš za prizapravite hranam po črevnih bolezni, ki se zlasti gleda uporabe maččab zelo razlikuje od prizapravjanja hrane za zdrave ljudi.

Knjižica obsegajo 96 strani in stane samo 150 din. Spisa sta jo dr. Mira Rosina in Jožica Pirc, izdani pa Centralni Zavod za napredki gospodinjstva.

Kmetovalci, uspešno na delo!

Franjo Malasek

● OGLEDUJTE
● V DOLENJSKEM
● LISTU!

Velik pridelek pšatske rži

Pšenica sorte »Bavarska kraljica« je dala 33 stotov prideka Antoniju Brodarju v Gribljah

Povprečni pridelek rži je pri nas okrog 11 stotov na hektar, letos pa smo pri poskusu z novo sorto dosegli v Dragomilji vasi 30 stotov. Ta sorta se imenuje pšatska-tetraploidna. V Belo kraljico smo jo dobili lanj in sicer na kmetijsko posestvo Čakluk, kjer so jo razmnožili. Selekcionirana je bila na posvetu agronomiske fakultete na Ptati, od tod je dobila tudi ime.

Novomeški trg

1. septembra je bilo na novomeškem živilskem trgu tako živilsko kot že dolgo ne. Polne stojnice in precej štartov z volnenimi izdelki in okrasnimi predmeti je napravilo viden zelo dobro založenega trga. Res je bilo zelenjave in vsega dovolj, saj pa je bilo zelo malo in še ta po 20 din komad, kar je zelo dragi, za podeželski trg sredi

Ta sorta rži se znameno razlikuje od drugih sort. Medtem, ko se vse ostale sorte rži med seboj krizajo, ta se ne kriza z nobeno sorto (cvetni prah, polod drugih sort rži ne oplodi te sorte), ker so vse sorte diplodne, le-ta pa je tetraploidna. To pa še ne pomeni, da se lahko ta sorta rži seje skupaj z drugimi sortami ali blizu njih. Nasprotno, sejeti jo moramo lo-

čeno od drugih sort v oddaljenosti najmanj 200 metrov. Če pada cvetni prah druge sorte na brzadlo to sorte, se ta ne oplodi in lahko ostane klas jalov ali delno jalov-prestreljen. To je ena izmed glavnih značilnosti te sorte. Razlikuje se še po tem, da ni obtuljiva na poleganje, četudi jo gnolimo z večjimi kolčinami hlevskega gnoja in umetnih gnojil. Prenesa tudi obilno gnojenje z duščinimi

gnojili. Slama je precej debela, bilke pa so nižje od ostalih sort. Klas je debelejši, prav tako so tudi zrna znatno debelejši. Proti nji je precej odporna. Tako letos sploh ni bilo opaziti rje na poizkusnem poslovku, medtem pa je bila močna rja na vseh ostalih sortah rži. Vse kaže, da ima ta nova sorta rži pri nas lepo bodočnost.

J.S.

Ali je tako prav?

Prav red običetom kraje, kjer sem včasih hodil kot partizan, in tekoči sem nedavno prišel tudi v prijazno vasio Lešče pri Dvoru. Takoj sem opazil na njivi kmetja Tuška trij na pol polomljene križe. Na vprašanje, kaj tisti križi pomenijo, sem dobil odgovor, da so tam pokopani trije partizani. Torej, tovariški bivši partizani, kaj bom rekel, da so tudi trije zrada. Leta 1957, kosti naših padlih tovarišev tam, kjer so padli. Edino, kar jsem lahko dalo, je lep spomin nanje, ne bi pa smeli dovoliti, da se krave pasejo nad njimi in da jih plug vzemirijo v zemlji, za katero so dali vse, kar človek lahko da. Kolikor vem se organizacije Zvezek borcev organizirale prekop padlin tovarišev v skupne grobnice, posebno če so bili neznani, mnoge so svojci odpeljali domov in jih pokopali kot zaslu-

Zijo. Te tri naše tovariše so pa vsi pozabili, čeprav so pokopani kmaj 10 metrov od ceste.

Merhar Polde-Francelj

Volvici: do 10. septembra so vam na vpogled imeniki za volitve v občinske zbrane in zbrane prizvajalcov

V tem tednu nabiramo:

Cvet jesenske rese (100 din), rdeče deteljice (100 din).

List volitve češnje-beladone (180 din), lapuha — vinogradniškega (60 din), melise (150 din), hribke rese brez pečljev (500 din), hruske po 60 in 40 din, grozdje po 80 in 100 din, smetano po 50 din skodelica, sirčki po 5 din komad, venec čebule po 80 din dalje, petršilj 10 din šopek, korenje prav tako, par piščanec 300 din, solata 10 din, kromšček 140 din.

Korenine krvavega mlečka (100 din), beladone (140 din), malega divjega Janeža (350 din), velikega divjega Janeža (250 din), gladeža (58 din), baldrijana (260 din).

Plandove bezga (100 din), krhlike (400 din), šipka celesa (50 din), šipkove luščine (200 din), gloga ali belega trma (33 din), črnega trma ali oparnice (30 din), punčkovna (600 din).

OBVESTILO! — Nabirajte samo navedena zdravilna zelišča. Cvet jesenske rese bomo odkupovali le, dokler ne bo pordavel, pohitite z nabiranjem! Korenike velikega in malega divjega Janeža naj nabirajo in odkupujte samo tisti, ki ga dobro znajo, nepravilno nabranih korenov ne bomo prevzemali.

Novi predpisi v gozdarstvu

grodov. Tako je moral logar k vsakemu drevesu odnosno panju po trikrat, preden je lastnik les lahko odcepil iz gozda. Prvič pri opisu parcele, drugič pri odzakovovanju in tretjič že žigosanje pri panju. Pri razdrobljenosti gozdnih parcel ter številnih lastnikov je to delo potekalo kaže počasno, ter večkrat povzročalo nevoloj pri obeh prizvajalcih. Precej zamotano je bilo tudi obracunavanje prispevka v gosdnih skladih s pričetkom dolgotrajanega pridobivanja lesa.

Pristojnost izdajanja sečnih dovoljenj je prešla od okrajnega ljudskega odbora na občinski ljudski odbor. Prav tako izdaja odločb in obračuni gozdne sklede. Da se uveljavlja družbeno upravljanje in nadzor, je za izdajo sečnih dovoljenj pristojna posebna komisija, ki jo imenuje ObLO. Odpravljena je preveden odstranitev lesa od panja dokler ni žigosan, kakor tudi

Pripravimo se na setev

Zadom, družino in gospodinjstvo

Posebna zanimivost za žene na Zagrebškem velesejmu

Zenam, ki nameravajo obiskati Zagrebški velesejem, to pa priporočamo, naj si na Zapadnem delu velesejma ogledajo I. mednarodno razstavo Družina in gospodinjstvo 1957, ki jo organizira Glavni odbor Zveze ženskih društev Jugoslavije.

Zenam, ki nameravajo obiskati Zagrebški velesejem, to pa priporočamo, naj si na Zapadnem delu velesejma ogledajo I. mednarodno razstavo Družina in gospodinjstvo 1957, ki jo organizira Glavni odbor Zveze ženskih društev Jugoslavije.

Zenam, ki nameravajo obiskati Zagrebški velesejem, to pa priporočamo, naj si na Zapadnem delu velesejma ogledajo I. mednarodno razstavo Družina in gospodinjstvo 1957, ki jo organizira Glavni odbor Zveze ženskih društev Jugoslavije.

Zenam, ki nameravajo obiskati Zagrebški velesejem, to pa priporočamo, naj si na Zapadnem delu velesejma ogledajo I. mednarodno razstavo Družina in gospodinjstvo 1957, ki jo organizira Glavni odbor Zveze ženskih društev Jugoslavije.

Zenam, ki nameravajo obiskati Zagrebški velesejem, to pa priporočamo, naj si na Zapadnem delu velesejma ogledajo I. mednarodno razstavo Družina in gospodinjstvo 1957, ki jo organizira Glavni odbor Zveze ženskih društev Jugoslavije.

Zenam, ki nameravajo obiskati Zagrebški velesejem, to pa priporočamo, naj si na Zapadnem delu velesejma ogledajo I. mednarodno razstavo Družina in gospodinjstvo 1957, ki jo organizira Glavni odbor Zveze ženskih društev Jugoslavije.

Zenam, ki nameravajo obiskati Zagrebški velesejem, to pa priporočamo, naj si na Zapadnem delu velesejma ogledajo I. mednarodno razstavo Družina in gospodinjstvo 1957, ki jo organizira Glavni odbor Zveze ženskih društev Jugoslavije.

Zenam, ki nameravajo obiskati Zagrebški velesejem, to pa priporočamo, naj si na Zapadnem delu velesejma ogledajo I. mednarodno razstavo Družina in gospodinjstvo 1957, ki jo organizira Glavni odbor Zveze ženskih društev Jugoslavije.

Zenam, ki nameravajo obiskati Zagrebški velesejem, to pa priporočamo, naj si na Zapadnem delu velesejma ogledajo I. mednarodno razstavo Družina in gospodinjstvo 1957, ki jo organizira Glavni odbor Zveze ženskih društev Jugoslavije.

Zenam, ki nameravajo obiskati Zagrebški velesejem, to pa priporočamo, naj si na Zapadnem delu velesejma ogledajo I. mednarodno razstavo Družina in gospodinjstvo 1957, ki jo organizira Glavni odbor Zveze ženskih društev Jugoslavije.

Zenam, ki nameravajo obiskati Zagrebški velesejem, to pa priporočamo, naj si na Zapadnem delu velesejma ogledajo I. mednarodno razstavo Družina in gospodinjstvo 1957, ki jo organizira Glavni odbor Zveze ženskih društev Jugoslavije.

Zenam, ki nameravajo obiskati Zagrebški velesejem, to pa priporočamo, naj si na Zapadnem delu velesejma ogledajo I. mednarodno razstavo Družina in gospodinjstvo 1957, ki jo organizira Glavni odbor Zveze ženskih društev Jugoslavije.

Zenam, ki nameravajo obiskati Zagrebški velesejem, to pa priporočamo, naj si na Zapadnem delu velesejma ogledajo I. mednarodno razstavo Družina in gospodinjstvo 1957, ki jo organizira Glavni odbor Zveze ženskih društev Jugoslavije.

Zenam, ki nameravajo obiskati Zagrebški velesejem, to pa priporočamo, naj si na Zapadnem delu velesejma ogledajo I. mednarodno razstavo Družina in gospodinjstvo 1957, ki jo organizira Glavni odbor Zveze ženskih društev Jugoslavije.

Zenam, ki nameravajo obiskati Zagrebški velesejem, to pa priporočamo, naj si na Zapadnem delu velesejma ogledajo I. mednarodno razstavo Družina in gospodinjstvo 1957, ki jo organizira Glavni odbor Zveze ženskih društev Jugoslavije.

Zenam, ki nameravajo obiskati Zagrebški velesejem, to pa priporočamo, naj si na Zapadnem delu velesejma ogledajo I. mednarod

Korist roditeljskih sestankov

Letos spomladi je šola v Šentjerneju sodelovalom Družtvu prijateljev mladine začela prirejeti po občinskih vseh vaških roditeljskih sestankov. Namen teh sestankov je bil pritegniti k vzgojnemu delu širok krog staršev. So bili izvabljani otrok, predvsem tisti, ki ne prihajajo na razredne roditeljske sestanke. So problemi, ki jih učiteljstvo samo ne more rešiti, če starši že v predšolski, predvsem pa v šolski dobi ne prispevajo na pomok. Pri otrocih so poražajoči razne napake kot laž, grdo vedenje, surovost, neodkritost, zahrbitnost, nemernost, lenob, nagnjenost k tativni, pisanjanju v enem drugem moralnem prestopkom. Te napake je nujno treba odpravljati, ker z otroci rastejo in mlinino ugnabljajo. Naši mladinci je treba priznati, da potrebujejo otroci nasvetov in pomoči, zato od leta do leta rednejše posejajo roditeljske sestanke. Posebno dobrodošli so vaški sestanki ob nedeljskih popoldnevih.

Učiteljstvo je bilo pripravilo ved predavanji, s katerimi je hoteli obiti vse večje okoliške vasi. Zal tega v celoti ni bilo

mogoče izvesti, nekaj pa je bilo le narejanega. Tov. Vera Severjeva, upraviteljica vajenske šole, je na sestanku govorila staršem in mestnikom o vzgoji mladine v pubertetni dobi. Tov. Rada Jovanovićeva je na vaskih roditeljskih sestankih v Šentjerneju, Gor. Vrhpolju, Gornjih, Dol. Maharovcu in na Vrhu predaval o tem: »Dobesa naj otroki čuti spoštovanje. Tov. Branka Mrakova pa je na sestanku na Rojtar razpravljala o napakah otrok. Na sestankih je bila navzročna poleg predavateljice tudi ravnateljica šole Tončka Skerletova, ki se je porazgovarila s starši o najbolj perečih problemih šole in otrok. Udeležba je bila kar za-

dovoljiva. Starši, ki so z velikim zanimanjem sledili predavanjem, so živahnoge poselili v razpravo in se posvetovali z vzgojiteljicami. Kako globoko čuti učiteljstvo z otroki, se je pokazalo predvsem na sestanku na Vrhu, kjer so obravnavali pereč problem socialne in moralne ogroženih otrok, ki so nujno potreben zaščite. Starši so sprejeli to skrb za mladino z vsem razumevanjem. Izrazili so željo, da bi učiteljstvo vsekrat priskoči na vas med ljudi. Sedaj ob začetku šolskega leta se bodo vaški roditeljski sestanki nadaljevali, tako da bodo prinaša na vrsto vsa že za letos določena vzgojna predavanja.

V.

Metliško pokopališče bodo popravili

O tem, da je potrebno Metliško novo pokopališče in da je hkrati treba popraviti starega, govorile v Metliki vsa leta po vsojni. Za rešitev tega vprašanja so bile že imenovane razne komisije in je bilo včet več ogledov glede lokacije novega pokopališča, toda vse se je nekje zataknili in je načudno ostalo le pri besedah.

Sele ko se je zadnja tri leta začelo v verzajno rušiti obzidje na starem pokopališču, so se Metličani le zganjili. Vedeti je namreč treba, da je pokopališče v Metliki eno redkih pokopališč, kamor so za visoko obseđu načrti zemljo, da so dobili prostor za grobove. V toku desetletja pa sta velika teža zemlje v vremenske neprilike razrasljale iz kamna zgrajenih zidov, ki je pod pritiskom popustil. Najprej se je zrušil na treh mestih na zahodni strani, potem se je

v dolžini 15 metrov zrušila stena na severni strani, končno pa sta močno razpokali, seagnili in deloma porušili tudi južna vzhodna stran.

Prav zato je bil letos spomladi na zboru volivcev imenovan odbor za obnovno pokopališče, ki je dokončno odločil, da bo treba polskati prostor za novo pokopališče, da pa je hkrati treba popraviti tudi staro pokopališče. V začetku septembra ga bodo zdaj res začeli popravljati. Sklenjeno je bilo, da bo vsaka metliška družina prispevala po 1.500 dinarjev, lahko pa to vso to nadomesti s tem, da pripelje v preprosto življenje tri kubinčne metre peska ali pa gornji pesek odsluži s tremi delovnimi dnevi. 265 družin v Metliki je podprlo in podpisalo gornji predlog, samo 14 jih je doslej iz nepriznivih vzrokov odreklo pomoč, čeprav so med temi

družinami tudi take, ki jim je bilo včet več ogledov glede lokacije novega pokopališča, toda vse se je nekje zataknili in je načudno ostalo le pri besedah.

Sele ko se je zadnja tri leta začelo v verzajno rušiti obzidje na starem pokopališču, so se Metličani le zganjili. Vedeti je namreč treba, da je pokopališče v Metliki eno redkih pokopališč, kamor so za visoko obseđu načrti zemljo, da so dobili prostor za grobove. V toku desetletja pa sta velika teža zemlje v vremenske neprilike razrasljale iz kamna zgrajenih zidov, ki je pod pritiskom popustil. Najprej se je zrušil na treh mestih na zahodni strani, potem se je

SPORT IN TELESNAVZGOJA

NOGOMET

PARTIZAN (KOČEVJE) : NK ELAN 3:2 (1:1)

Sezona prvenstvenih tekem se je že pričela. Kot prvi so tekret v Novem mestu startali nogometniki domačega Elana.

Nogometni novomeški Elana so letos startali precej slabo. Zreh jim je sicer v I. kolu nakloni najmočnejšega nasprotnika v novi ligi, Rudnik iz Kočevja in »Beta« iz Črnomelja sta bila uvrščene v I. rednosť jugoslovanskih divzvez, toda ter jih ne opravljajo. Kočevski Partizan ni pokazal prav nič posebnega, nasprotno, celo tekmoval so z domačinom, kdo bo nadeli več napak. V Elanovem močju je povsed skrapito, najbolj okorci pa so bili napadci, ki so zamudili nekaj prav lepih priložnosti za zadetek. Ko smo ob začetku tekme videli, da je Elan s težavo zbral enajst igračev (spet jih je bilo nekaj neopravilenih izstankov), smo bili prepričani v poraz. Res je, tudi gostje so nas razočarali, toda vseeno so zmago zaslužili. Elanovim igralecem bi dali samo en napak, brez rednih treningov ne bo uspehov, tako tudi ne brez discipline. Kdor se izmlika, da bi liral v moštvo, ko gre za točke, niti vreden, da bi se ostal med članji kluba. S takimi igralci je treba ravnat tako, kot

je bilo včet.

»Lov na lisice«

Avtomoto društvo Novo mesto je privedlo v nedeljo 25. avgusta lov na lisice. Lov se je udeležilo 14 lovcov motoristov. Proga je potekala od Novega mesta do Brusnic, Gaherja, Hruške itd. Lisice je bila motorist Spraizer Jože ter lansko letal zmagovalec Rahne Ciril. Točno je 13.39 ur je lisica startala ter zbrala v svoja skrivnosti nekaj po Gorjanci. Ob 14. uri pa so startali lovci motoristi, da bi se ostal med članji kluba. S takimi igralci je treba ravnat tako, kot

je bilo včet.

Naši nogometniki so bili uvrščeni v II. rednosť jugoslovanskih divzvez, toda ter jih ne opravljajo. Kočevski Partizan ni pokazal prav nič posebnega, nasprotno, celo tekmoval so z domačinom, kdo bo nadeli več napak. V Elanovem močju je povsed skrapito, najbolj okorci pa so bili napadci, ki so zamudili nekaj prav lepih priložnosti za zadetek. Ko smo ob začetku tekme videli, da je Elan s težavo zbral enajst igračev (spet jih je bilo nekaj neopravilenih izstankov), smo bili prepričani v poraz. Res je, tudi gostje so nas razočarali, toda vseeno so zmago zaslužili. Elanovim igralecem bi dali samo en napak, brez rednih treningov ne bo uspehov, tako tudi ne brez discipline. Kdor se izmlika, da bi liral v moštvo, ko gre za točke, niti vreden, da bi se ostal med članji kluba. S takimi igralci je treba ravnat tako, kot

je bilo včet.

Naši nogometniki so bili uvrščeni v II. rednosť jugoslovanskih divzvez, toda ter jih ne opravljajo. Kočevski Partizan ni pokazal prav nič posebnega, nasprotno, celo tekmoval so z domačinom, kdo bo nadeli več napak. V Elanovem močju je povsed skrapito, najbolj okorci pa so bili napadci, ki so zamudili nekaj prav lepih priložnosti za zadetek. Ko smo ob začetku tekme videli, da je Elan s težavo zbral enajst igračev (spet jih je bilo nekaj neopravilenih izstankov), smo bili prepričani v poraz. Res je, tudi gostje so nas razočarali, toda vseeno so zmago zaslužili. Elanovim igralecem bi dali samo en napak, brez rednih treningov ne bo uspehov, tako tudi ne brez discipline. Kdor se izmlika, da bi liral v moštvo, ko gre za točke, niti vreden, da bi se ostal med članji kluba. S takimi igralci je treba ravnat tako, kot

je bilo včet.

Naši nogometniki so bili uvrščeni v II. rednosť jugoslovanskih divzvez, toda ter jih ne opravljajo. Kočevski Partizan ni pokazal prav nič posebnega, nasprotno, celo tekmoval so z domačinom, kdo bo nadeli več napak. V Elanovem močju je povsed skrapito, najbolj okorci pa so bili napadci, ki so zamudili nekaj prav lepih priložnosti za zadetek. Ko smo ob začetku tekme videli, da je Elan s težavo zbral enajst igračev (spet jih je bilo nekaj neopravilenih izstankov), smo bili prepričani v poraz. Res je, tudi gostje so nas razočarali, toda vseeno so zmago zaslužili. Elanovim igralecem bi dali samo en napak, brez rednih treningov ne bo uspehov, tako tudi ne brez discipline. Kdor se izmlika, da bi liral v moštvo, ko gre za točke, niti vreden, da bi se ostal med članji kluba. S takimi igralci je treba ravnat tako, kot

je bilo včet.

Naši nogometniki so bili uvrščeni v II. rednosť jugoslovanskih divzvez, toda ter jih ne opravljajo. Kočevski Partizan ni pokazal prav nič posebnega, nasprotno, celo tekmoval so z domačinom, kdo bo nadeli več napak. V Elanovem močju je povsed skrapito, najbolj okorci pa so bili napadci, ki so zamudili nekaj prav lepih priložnosti za zadetek. Ko smo ob začetku tekme videli, da je Elan s težavo zbral enajst igračev (spet jih je bilo nekaj neopravilenih izstankov), smo bili prepričani v poraz. Res je, tudi gostje so nas razočarali, toda vseeno so zmago zaslužili. Elanovim igralecem bi dali samo en napak, brez rednih treningov ne bo uspehov, tako tudi ne brez discipline. Kdor se izmlika, da bi liral v moštvo, ko gre za točke, niti vreden, da bi se ostal med članji kluba. S takimi igralci je treba ravnat tako, kot

je bilo včet.

Naši nogometniki so bili uvrščeni v II. rednosť jugoslovanskih divzvez, toda ter jih ne opravljajo. Kočevski Partizan ni pokazal prav nič posebnega, nasprotno, celo tekmoval so z domačinom, kdo bo nadeli več napak. V Elanovem močju je povsed skrapito, najbolj okorci pa so bili napadci, ki so zamudili nekaj prav lepih priložnosti za zadetek. Ko smo ob začetku tekme videli, da je Elan s težavo zbral enajst igračev (spet jih je bilo nekaj neopravilenih izstankov), smo bili prepričani v poraz. Res je, tudi gostje so nas razočarali, toda vseeno so zmago zaslužili. Elanovim igralecem bi dali samo en napak, brez rednih treningov ne bo uspehov, tako tudi ne brez discipline. Kdor se izmlika, da bi liral v moštvo, ko gre za točke, niti vreden, da bi se ostal med članji kluba. S takimi igralci je treba ravnat tako, kot

je bilo včet.

Naši nogometniki so bili uvrščeni v II. rednosť jugoslovanskih divzvez, toda ter jih ne opravljajo. Kočevski Partizan ni pokazal prav nič posebnega, nasprotno, celo tekmoval so z domačinom, kdo bo nadeli več napak. V Elanovem močju je povsed skrapito, najbolj okorci pa so bili napadci, ki so zamudili nekaj prav lepih priložnosti za zadetek. Ko smo ob začetku tekme videli, da je Elan s težavo zbral enajst igračev (spet jih je bilo nekaj neopravilenih izstankov), smo bili prepričani v poraz. Res je, tudi gostje so nas razočarali, toda vseeno so zmago zaslužili. Elanovim igralecem bi dali samo en napak, brez rednih treningov ne bo uspehov, tako tudi ne brez discipline. Kdor se izmlika, da bi liral v moštvo, ko gre za točke, niti vreden, da bi se ostal med članji kluba. S takimi igralci je treba ravnat tako, kot

je bilo včet.

Naši nogometniki so bili uvrščeni v II. rednosť jugoslovanskih divzvez, toda ter jih ne opravljajo. Kočevski Partizan ni pokazal prav nič posebnega, nasprotno, celo tekmoval so z domačinom, kdo bo nadeli več napak. V Elanovem močju je povsed skrapito, najbolj okorci pa so bili napadci, ki so zamudili nekaj prav lepih priložnosti za zadetek. Ko smo ob začetku tekme videli, da je Elan s težavo zbral enajst igračev (spet jih je bilo nekaj neopravilenih izstankov), smo bili prepričani v poraz. Res je, tudi gostje so nas razočarali, toda vseeno so zmago zaslužili. Elanovim igralecem bi dali samo en napak, brez rednih treningov ne bo uspehov, tako tudi ne brez discipline. Kdor se izmlika, da bi liral v moštvo, ko gre za točke, niti vreden, da bi se ostal med članji kluba. S takimi igralci je treba ravnat tako, kot

je bilo včet.

Naši nogometniki so bili uvrščeni v II. rednosť jugoslovanskih divzvez, toda ter jih ne opravljajo. Kočevski Partizan ni pokazal prav nič posebnega, nasprotno, celo tekmoval so z domačinom, kdo bo nadeli več napak. V Elanovem močju je povsed skrapito, najbolj okorci pa so bili napadci, ki so zamudili nekaj prav lepih priložnosti za zadetek. Ko smo ob začetku tekme videli, da je Elan s težavo zbral enajst igračev (spet jih je bilo nekaj neopravilenih izstankov), smo bili prepričani v poraz. Res je, tudi gostje so nas razočarali, toda vseeno so zmago zaslužili. Elanovim igralecem bi dali samo en napak, brez rednih treningov ne bo uspehov, tako tudi ne brez discipline. Kdor se izmlika, da bi liral v moštvo, ko gre za točke, niti vreden, da bi se ostal med članji kluba. S takimi igralci je treba ravnat tako, kot

je bilo včet.

Naši nogometniki so bili uvrščeni v II. rednosť jugoslovanskih divzvez, toda ter jih ne opravljajo. Kočevski Partizan ni pokazal prav nič posebnega, nasprotno, celo tekmoval so z domačinom, kdo bo nadeli več napak. V Elanovem močju je povsed skrapito, najbolj okorci pa so bili napadci, ki so zamudili nekaj prav lepih priložnosti za zadetek. Ko smo ob začetku tekme videli, da je Elan s težavo zbral enajst igračev (spet jih je bilo nekaj neopravilenih izstankov), smo bili prepričani v poraz. Res je, tudi gostje so nas razočarali, toda vseeno so zmago zaslužili. Elanovim igralecem bi dali samo en napak, brez rednih treningov ne bo uspehov, tako tudi ne brez discipline. Kdor se izmlika, da bi liral v moštvo, ko gre za točke, niti vreden, da bi se ostal med članji kluba. S takimi igralci je treba ravnat tako, kot

je bilo včet.

Naši nogometniki so bili uvrščeni v II. rednosť jugoslovanskih divzvez, toda ter jih ne opravljajo. Kočevski Partizan ni pokazal prav nič posebnega, nasprotno, celo tekmoval so z domačinom, kdo bo nadeli več napak. V Elanovem močju je povsed skrapito, najbolj okorci pa so bili napadci, ki so zamudili nekaj prav lepih priložnosti za zadetek. Ko smo ob začetku tekme videli, da je Elan s težavo zbral enajst igračev (spet jih je bilo nekaj neopravilenih izstankov), smo bili prepričani v poraz. Res je, tudi gostje so nas razočarali, toda vseeno so zmago zaslužili. Elanovim igralecem bi dali samo en napak, brez rednih treningov ne bo uspehov, tako tudi ne brez discipline. Kdor se izmlika, da bi liral v moštvo, ko gre za točke, niti vreden, da bi se ostal med članji kluba. S takimi igralci je treba ravnat tako, kot

je bilo včet.

Naši nogometniki so bili uvrščeni v II. rednosť jugoslovanskih divzvez, toda ter jih ne opravljajo. Kočevski Partizan ni pokazal prav nič posebnega, nasprotno, celo tekmoval so z domačinom, kdo bo nadeli več napak. V Elanovem močju je povsed skrapito, najbolj okorci pa so bili napadci, ki so zamudili nekaj prav lepih priložnosti za zadetek. Ko smo ob začetku tekme videli, da je Elan s težavo zbral enajst igračev (spet jih je bilo nekaj neopravilenih izstankov), smo bili prepričani v poraz. Res je, tudi gostje so nas razočarali, toda vseeno so zmago zaslužili. Elanovim igralecem bi dali samo en napak, brez rednih treningov ne bo uspehov, tako tudi ne brez discipline. Kdor se izmlika, da bi liral v moštvo, ko gre za točke, niti vreden, da bi se ostal med članji kluba. S takimi igralci je treba ravnat tako, kot

je bilo včet.

Naši nogometniki so bili uvrščeni v II. rednosť jugoslovanskih divzvez, toda ter jih ne opravljajo. Kočevski Partizan ni pokazal prav nič posebnega, nasprotno, celo tekmoval so z domačinom, kdo bo nadeli več napak. V Elanovem močju je povsed skrapito, najbolj okorci pa so bili nap

Raziskovalci ljudske kulture na Dolenjskem

Etnografska skupina v okolici Žužemberka

Naš osprednji Etnografski muzej v Ljubljani dela že vrsto let s svojimi ekspakami na terenu. Tako etnografske ekipe sestavljajo etnografi iz osrednjega muzeja in drugih naših narodopisnih ustanov: Inštituta za slovensko narodopisje pri Akademiji znanosti in umetnosti, Seminarja za etnologijo na ljubljanski univerzi in Glasbeno-narodopisnega inštituta. V ekipi dela se nekaj razstavlja za tehnično in prostorodno rizanje. Ekipa je razdeljena na tri delovne skupine, katerih vsake raziskuje eno izmed področij, v katera razvršča etnografska veda študij ljudskega življenja: v skupino za materialno, socialno in duhovno kulturo.

Materialna kultura v etnografiji obravnavata človekovo delo in srb za življenjski obstanek: ljudsko gospodarstvo, trgovino, obrt, lov, kmetijske panoge, prehrano in nošo, vse v prvinski ljudski obliki oz. v obliki, ki so si jo naši ljudje prispoljili. Družbena ali socialna kultura raziskuje medsebojne odnose med ljudmi: razredni odnosi na vasi (bajtarji, gruntrari, najemniki), upravljanje skupne posesti (vase, gospodarske posete, testamente, ljudsko pojmovanje kazni itd.). Pod duhovno kulturo razumemo predvsem verovanja in običaje ter

ljudskega gospodarstva: poljedelstvo, živinoreje, vinogradništvo, drvarstvo, raznih ljudskih obrti — trgovine je utrdilo izsledke dosedanjih tovrstnih ekip na Dolenjskem oz. pokazalo nekatere različnosti in odstope. Precej podatkov je dal lov, zlasti poljski, pasti, uporaba živalic, nomenklatura. Raziskovalci ljudskega prava je zaposlili zlasti poizvedovanje o odnosih v cehu žužemberških usnjarijev. Vraž je na tem območju, zlasti v zvezi z ljudske medicino, veliko (mora, uroki, kačji pik). Obredni običaji (koledniki) so revni, kar gre deloma na račun ustreznih pripovedovalcev. Z generacijo, ki je premilila med drugo vojno in po njej, je izumrl tudi dosti takih podatkov, kar je občutno na področju materialne kulture, zlasti za ljudsko nošo. Pri raziskovanju ljudskoumetniških del, se je posrečilo odkriti avtorja številnih rezbarij in plastik, ljudskega mojstra Tomža Dobrovča, ki je umrl v Suhih krajinah okoli 1890. Po rodu pa je bil Blažen. Sedaj bodo zasledovali njegovo delo, v kakšnih oblikah se je javljalo in na kakšnem teritoriju, morebitne posnemovale in učence ter skušali najti točnejše podatke o njegovem življenju.

Nasploh se mora reči, da je za letošnji teren, zlasti za subkarinske vasi, etnično pomembna bližina Kočevskega. Najočitnejši vpliv od tam so slike na steklo, ki so v polpretekli dobi med značilnim inventarjem vsega kmečke domačije.

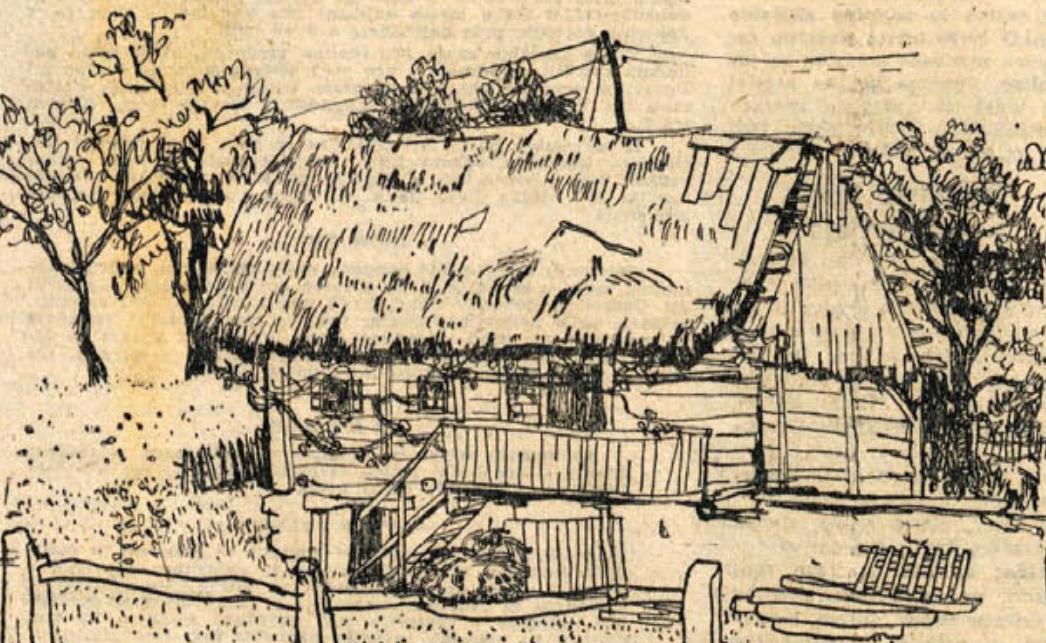
Pri svojem delu je ekipa odkrila mnogo etnografskih predmetov, ki bodo prešli deloma v etnografski oddelki Dolenjskega muzeja v Novem mestu, deloma v centralnem muzeju v Ljubljani. Med predmeti, za katere je muzej prošil njih lastnike, naj jih do odkupe varujejo, so leseni plugi, pustne kamele, lesene plastične, razni kosi hišne opreme, orodja in delovnih prirav.

Ekipa je pri delu na terenu obiskala prof. dr. Robert Wildhaber, etnograf iz Svica, ki se mudil na študijskem potovanju v naši državi. Profesor Wildhaber je v svoji stroki znanstveni svetovnega imena. Ureja mednarodno etnografsko bibliografijo, doma v Sveci pa je vodja dveh pomembnih raziskav: v Slovenskem muzeju in v Volkskunde v Ženevi. V Žužemberku je priselil kot Slovenske akademije znanosti in umetnosti v spremstvu predstavnika Inštituta za slovenarodopisje dr. Milka Matičetova in dr. Nika Kurenta. Zanimal se je za metode našega terenskega nastanjanja in tam hodiči članji znanstvenih skupin po vseh teh opazujem kmečko delo, hiše, kozolec, pode, sprašujejo o vsem tem ljudi, risajo in fotografirajo. Iz enega izhodišča običajno tako 30–40 vasi, kar je zvezda odvisno od posameznega terena (razdalje med vasmimi, velikost vasi, pot).

Etnografska ekipa se je dosegla načrta na vseh skupinah po vseh teh opazujem kmečko delo, hiše, kozolec, pode, sprašujejo o vsem tem ljudi, risajo in fotografirajo. Iz enega izhodišča običajno tako 30–40 vasi, kar je zvezda odvisno od posameznega terena (razdalje med vasmimi, velikost vasi, pot).

Etnografi so z izhodiščem v Žužemberku obdelali blizu 40 vasi, in sicer na levem in desnem bregu Krke ter v smerni proti Ljubljani in Novemu mestu od Zagradca do Soteske.

Proučevanje glavnih panog

Zdenka Golob-BORČIĆ: Stara hiša pri Malem Slatniku.

«Bog, pomagaj mil! je gremko hiteč vzkliknila žena. »Kako smem upati, da bo tučev verjet nekaj, kar se celo meni zdi neverjetno? Ali ga boste jutri obiskali, gospod?» je pristavila in nenadoma vstala.

»Nisem rekel, da ga nočem obiskati,« je odgovoril zdravnik, »toda opozarjam vas, da si boste naprili strahotno odgovornost, če boste se naprej odlašali in bo človek umrl!«

»Odgovornost bo na nekoga padla,« je brido odgovorila tujka. »Naj bo odgovornost, ki jo prevzemam jaz, še tako velika, pripravljena sem jo sprejeti in odgovarjati zanj!«

»Ker nikrog ne izpostavljam nevarnosti, sprejemajoč vaš poziv,« je nadaljeval zdravnik, »ga bom obiskal, če mi pustite naslov. Ob kateri urji ga bom lahko videl!«

»Ob devetih,« je odgovorila čudna žena. »Oprostite, da vam stavim vprašanje,« je rekel zdravnik, »toda povejte mi, jeli se sedaj v vaših rokah?«

»Ni.«

»Ce bi vam svetoval, kako ga negujte čez noč, bi mi lahko pomagal?«

Zena je brido zajokala:

»Ne: ni blogl.«

Sprevidel je, da bo težko zvedel kaj več, če nadaljuje pogovor. Hotel prizastes občutkom skrivenost obiskovalke, občutkom, ki jih je spočetka z velikim naporom premagovala, sedaj pa jih ni imela več v oblasti, je zdravnik ponovil svojo obljubo, da bo prisel zjutraj ob dojenjeni urji. Ta čudna, nenadejana obiskovalka mu je dala naslov, nato pa zapustila hišo prav tako tajanstveno, kakor je prej prisa.

Razumljivo, da je tako neobičajen obisk precej vznemiril mladega zdravnika

ZANIMIVOSTI

Danes, v dobi avtomobilizma, že otroci poznavajo znamke avtomobilov. »To je Buick, to Fiat itd.« Oglejmo si nekaj znamke in njihov izvor.

Adler (orel) — ime mu je dal konstruktor Klauer, češ da je njegov avto med drugimi avtomobili kot orel med ptiči; Benz — svetovno znana tovarna avtomobilov v Mannheimu. Ime po Carlu Benz, pionirju avtomobilizma; Buick — tako se je pisal nizozemski ustanovitelj ameriške tovarne avtomobilov (1900); Cadillac — priimek ustanovitelja

ameriškega mesta Detroita (1701); Clevrolet-Svica Louis Chevrolet ustanovitelj tovarne avtomobilov v Detroitu; Citroen — največ francoski tipov avtomobilov je konstruiral André Citroen; Fiat — Fabrica Italiana di Automobile Torino. Osnoval jo je 1899 dr. Angelli; Ford (Detroit) — po Henryju Fordu, ki je 1903 osnoval največje ameriško društvo za industrijo avtomobilov; Mercedes — tako je bilo ime hčerkje avstrijskega generalnega konzula v Nizi (1909) Jellineku; Opel — po tovarnarju Adamu Opelu; Steyr — po istoimenskem mestu v Avstriji.

Umrl je Ollio

Nič koliko ljudi pri nas sta v filmih nasmejala slavna komika ameriškega filma Ollio in Stanlio. Edem od te neletoljive filmske dvojice — Ollio, ozioroma Oliver Hardy, je nedavno umrl v Kaliforniji. Skoraj eno leto je ležal povsem mrtvouden, pa tudi v težki bolezni mu ni ushushnil komičarska žilica. Tako je izjavil nekemu novinarju, da je sedaj, ko je povsem negeb, silno primeren, da bi v filmih igral — spomenike. Svoj čas sta bila Ollio in Stanlio (Stan Laurel) najbolj iškan komičarski par na svetu.

700 let tehta 1 gram

Znamo tovarna optičnih predmetov Carl Zeiss v Jeni, Nemška demokratska republika, izdeluje tudi neke posebne leče, ki so za 1/4 manjše od glavice bučice, 700 takih leč tehta samo

OKROGLE

TOLAŽBA Z UVODOM

»Nikar ne trena, Sime, ker si zbolel za azijsko gripo. Saj to je vendar uvozna boleznev.«

KOT ZMEROM

»Prosim, simeti mi torto za rojstni dan moje žene. In dajte vanko 27 svečk, kot zmerom.«

Danica Zupančič

Nenapadalni morski psi

Ob kanadski obali živi posebna vrsta morskih psov, ki ne napadajo ljudi. Leže na površini morja in se ne zmenijo za ljudi. Veličko škodo pa delajo ribicem, ker jim tragajo mreže in razgancajo ribe. Za borbo proti njim ribiči nameščajo na kljun ladje osiljeno rezilo, ki jih med vožnjo nabada in tako uničuje.

VELEMŠCANKE NA DEŽELI

»Ali ti verjamem, da mleko redi?«

»Seveda verjamem: kar poglej, kako so krave debele.«

ŠE NE MORE POVEDATI

Mati upraša malega Tončka, če ima rajšči tetko Olgo ali tetko Nado. »To ti bom povedal šele po mojem rojstnem dnevu,« se odreže malček.

Novi naročniki našega lista:

Ivec Janez — Gor. Paha
Borštnar Lojze — Mirna
Pugel Miha — Draganja selo
Kos Jože — Gorenje Vrhpolje
Mihelj Franc — Koper
Bednar Boris — Reka
Može Alojz — Sombor
Peško Edvard — Lendava
Stukelj Ivan — Podgrad
Ivanetich Anton — Boyes
Hot springs
Krese Josef — Rimling
Pekol Frank — Cleveland
Gorenec Anton — Ratež
Muc Stanko — Čudno selo
Konte Jože — Lopata
Ivković Milan — Blška vas
Sašek Stanko — Potovrh
Kirn Jože — Sentjernej
Cerne Fran — Repče
Barle Majda — Gorenji
Podboršt
Barša Vinko — Crikvenica
Boško Anton — Komarčevi
Brezar Janez — Vis
Medle Angelica — Škofja Loka

Bodi kakor že, neglede na to, kakšne misli so ga napeljale, toda res se je obvezoval.

Ker je pa bil mlad, odišen in tudi hraber, je pomislil le za trenutek. Jadro se je vrnil pred hišo in potkal.

Tako je zaslišal pritajeno šepetanje. Kakor bi se nekdo v veži potihnil sporazumeval z nekom v prvem nadstropju.

Nato so po golih tleh odijeknih korakih z čiščenjem vojnje opreme, da je bilo za vsakega vojaka 18 ton opreme. Teža opreme za eno tankovsko divizijo (okoli 16.000 vojakov) je večja, kot je bila vse oprema Napoleonove vojske (pol milijona vojakov) s katero je šel nad Rusijo.

Po malem smo naraščali v večje bojne skupine, prihajali so k nam razni avstrijski in nemški vojni ujetniki, tudi nekaj ameriških in japonskih vojnikov socialistov se nam je pridružilo.

Ker so nam ruski delavci in železničarji točno obvezčali o premikih in posiljkah orožja, smo se pripravili na napad na vlak. Po zaslugu vlakovnega osebja se je viak na določenem mestu ustavljal, zažigal, mi pa smo brž odvzeli posiljki, ki je bila namenjena Kolčaku. Neko smo zaplenili štiri tanke, ki so jih belički zatekli pod varstvo Japoncev, ker so prejšnje zavezniške Cehe in Jugoslovane že izgubili.

Partizani so neprestano dobivali dotok borcev, toda manjkal je orožja. Poiskati ga je bilo treba do vrha, da ne pride do trena, so prišli in našli vse orožje na kupu. Ko so Perovi tovaristi češkim oficirju vse okoliščine in značaj obitevka kapetana dopovedali, niso Cehi nilesar podvzeli ne proti njemu ne proti ostalim kavalieristom.

Neki Hrvat, banatski Srb in jaz smo se naveličali čakanja na zavezniške ladje: ločili smo se od čete in se napotili v partizanski oddelek, ki se je nahajal kakih 40 km od Vladivostoka. Sprejeli so nas zelo radi; jaz sem bil tudi oboren, ostala dva pa ne. Zivelj smo največ v gozdovih ter se v zajami pripravljali na svoje bodoče naloge. Medtem ko je vsa evropska Rusija bila osvobojena ter so predhodnice Rdeče armade že prišle do Omska, je na daljnjem vzhodnem območju v rokah raznih carskih generalov: Semenova, Kolčaka, Kalmikova in von Ungera, ki so se podobno kot naši belički zatekli pod varstvo Japoncev, ker so prejšnje zavezniške Cehe in Jugoslovane že izgubili.

Partizani so neprestano dobivali dotok borcev, toda manjkal je orožja. Poiskati ga je bilo treba do vrha, da ne pride do trena, so prišli in našli vse orožje na kupu. Ko so Perovi tovaristi češkim oficirju vse okoliščine in značaj obitevka kapetana dopovedali, niso Cehi nilesar podvzeli ne proti njemu ne proti ostalim kavalieristom.

Bilo je pozimi 1920, ko je naš oddelek kakih pet deset boljševikov, napadel japonski bataljon, ki je bil v dveh kasarnah, kakih 70 km od Vladivostoka. Zvezec, malo pred deveto uro, ko so bili Japonci zapošleni s čiščenjem vojnje opreme, se je eden naših brez orožja približal stražarju, ki je mislil, da je prilep pripadnik belih, ter ga po rusko pozdravil: »Zdravstvuj ruski!« Naš pa mu odvorne: »Zdravstvuj Japan!« Imel je na sebi vojaški plastič, kapo s kokardo ter je bil kot carski vojak. Naglo je potisnil izpod plašča težko polečino ter z njim treselj Japoncu po glavi. Tako se je zvrnil na tla. Vzel mu je puško, ga prebodel, nato zažigal nam, da smo naglo vdrli noter. Japonci so bežali skozi okna pritičnih kasarn, nekateri samo v spodnjem perilu, ker so se že pripravljali splet.

Orožje so pustili v sobah, tako da smo imeli bogat plen. Tudi oblek in oblek in dežnik smo si nabrali dovolj, nato pa odšli nazaj v gozd. Zasedovali nas niso. Na enak način smo jih se velikokrat napadli, najraje zvezcer preščim zahodom. Začeli smo streljati nanje in gledali, da je sonce njim sijalo naravnost v oči, če so hoteli streljati na nas.

Po malem smo naraščali v večje bojne skupine, prihajali so k nam razni avstrijski in nemški vojni ujetniki, tudi nekaj ameriških in japonskih vojnikov socialistov se nam je pridružilo.

Ker so nam ruski delavci in železničarji točno obvezčali o premikih in posiljkah orožja, smo se pripravili na napad na vlak. Po zaslugu vlakovnega osebja se je viak na določenem mestu ustavljal, zažigal, mi pa smo brž odvzeli posiljki, ki je bila namenjena Kolčaku. Neko smo zaplenili štiri tanke, ki so jih belički zatekli pod varstvo Japoncev, ker so prejšnje zavezniške Cehe in Jugoslovane že izgubili.

Zvezci so se jih, ker smo bili mnenja, da nas zavezniški najbrže ne misljijo prepeljati domov, temveč nas kot sumljive poslati kam v Francijo v internacijo. Naj omenim še, da je prišlo med mostom in oficirji v jugoslovanski vojski včasih do raznih trenj in prepirov, pri tem tudi do groženj s strani oficirjev, ki so se včasih izrazili: »Le počakajte, da prideš na parnik, tam boste morali tudi za stranišče prositi dovoljenje!«

Ob neki priložnosti je prišlo tudi do uboja avstrijskega oficirja, ki je posebno črtil tiste, za katere je menila, da so že na strani boljševikov ter jih je vse po vrsti zapiral, mučil in klical na rapport. Zlasti nekega Srba, Petera Krkaniča, ki nihog trpti. Toda ta se mu